OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Gäller för: Verksamhet Onkologi
Innehållsansvar: Monika Rezvanfar, (monre5), Sektionsledare
Granskad av: Flera granskare finns - se eftersättsblad
Godkänd av: Andreas Hallqvist, (andha16), Verksamhetschef
Giltig från: 2026-11-02
Giltig till: 2028-11-02

Antiemetika som får ges utan särskild ordination inom Dagvård Verksamhet Onkologi

Förändringar sedan föregående version

Justerat dosen Betapred.

Syfte

Att säkerställa administrering och utdelning av läkemedel inom dagvård onkologi Sahlgrenska universitetssjukhuset.

Enligt SOSFS 2000:1 får läkemedel utdelas av sjuksköterska enligt skriftliga generella direktiv. Hen skall först själv göra en behovsbedömning. Ordination enligt generella direktiv skall ske med stor restriktivitet och skall omprövas regelbundet. Läkare skall ta ställning till ev fortsatt eller ändrad medicinering.

Arbetsbeskrivning

I Västra Götaland finns riktlinjer för antiemetikaprofylax vid cytostatikabehandling. Dessa är anpassade efter hur emetogena de olika behandlingarna är, vilket framgår i Cytobase och i särskild rutin. Då antiemetika är en del av behandlingen, ibland varar flera dagar, kan antiemetika lämnas ut av sjuksköterska för alla behandlingsdagar.

Det åligger den enskilda sjuksköterskan att känna till innehållet i SOSFS 2000:1 och i lokal läkemedelshantering för verksamhet onkologi.

Innan ett läkemedel med stöd av ett generellt direktiv om läkemedelsbehandling iordningställs och administreras eller överlämnas till en patient åligger det sjuksköterskan göra en rimlighetsbedömning.

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

Rimlighetsbedömning kan göras enligt följande:

- Granska ordinationen utifrån patientens diagnoser, aktuella tillstånd och mätvärden
    - rimlig dosering enligt FASS eller riktlinjer
    - aktuell indikation
    - eventuella kontraindikationer
    - dubbelbehandlingar, till exempel flera generikapreparat med samma substans

- Värdera om mängden läkemedel som du iordningsställt/administrerar/överlämnar är rimlig
    - volym, antal ampuller, antal tabletter

- Kontrollera överkänslighetsmarkering/fråga patienten om läkemedelsöverkänslighet om det är första gången patienten får läkemedlet under det aktuella vårdtillfället

Läkemedel som får ges utan särskild ordination

Indikation	Läkemedel	Styrka	Ml/st	Maxdos/dygn	Kontraindikation,	Biverkningar och ev. annan anmärkning
Antiemetika	**NK-1-receptorblockerare**					
	Netupitant/Palonosetron (**Akynzeo®)** kapsel	300 mg/0,5 mg	1 st	1 st	Kortikosteroider (maxdos Betapred® 8 mg), Docetaxel®, Vepesid®, Vinorelbine®, Irinotecan®	Huvudvärk, förstoppning, hicka
	ELLER					
	Aprepitant (**Emend®**) kapsel	125 mg	1 st	125 mg	Kortikosteroider (maxdos Betapred® 8 mg), Midazolam®, Warfarin. Teoretisk interaktion Yondelis®, Vepesid® po, Vinorelbine®, Irinotecan®	Huvudvärk, förstoppning, hicka Dag 1
	Aprepitant (**Emend®**) kapsel	80 mg	1 st	80 mg	Kortikosteroider (maxdos Betapred® 8 mg), Midazolam®, Warfarin. Teoretisk interaktion Yondelis®, Vepesid® po, Vinorelbine®, Irinotecan®	Huvudvärk, förstoppning, hicka Dag 2–5
	Fosaprepitant (**Ivemend®**) injektionsvätska. Blandas i 124 ml Nacl till 1 mg/ml	150 mg	iv	150 mg	Kortikosteroider (maxdos Betapred® 8 mg), Midazolam®, Warfarin. Teoretisk interaktion Yondelis®, Vepesid® po, Vinorelbine®, Irinotecan®	Huvudvärk, förstoppning, hicka Används vanligtvis vid sväljsvårigheter

Läkemedel som får ges utan särskild ordination forts.

Indikation	Läkemedel	Styrka	Ml/st	Maxdos /dygn	Kontraindikation	Biverkningar och ev. annan anmärkning
Antiemetika	**5 HT-3 receptorblockerare**					
	Palonosetron (**Aloxi ®)** injektionsvätska	250µ	5 ml	250µ	Lång Q- tid på EKG, graviditet första trimestern. Samtidig användning av Apomorfin	Huvudvärk, förstoppning. Ny dos dag 3 Ondansetron dag 3
	Palonosetron (**Aloxi ®)** kapsel	500 µ	1 st	500 µ	Lång Q- tid på EKG, graviditet första trimestern. Samtidig användning av Apomorfin	Huvudvärk, förstoppning. Ny dos dag 3 Ondansetron dag 3
	ELLER					
	Ondansetron injektionsvätska	2 mg/ml	2–4 ml	16 mg	Lång Q- tid på EKG, graviditet första trimestern. Samtidig användning av Apomorfin	Huvudvärk, förstoppning
	Ondansetron (**Zofran®**) tablett	4/8 mg	1–2 st	16 mg	Lång Q- tid på EKG, graviditet första trimestern. Samtidig användning av Apomorfin, Atarax	Huvudvärk, förstoppning
	Kortikosteroider					
	Betametason (**Betapred®**) injektionsvätska	4 mg/ml	1–3 ml	8 mg	Försiktighet vid diabetes o psykisk sjukdom	Sömnbesvär, gastrit, hudrodnad
	Betametason (**Betapred®**) tablett	0,5 mg	4-1st	8 mg	Försiktighet vid diabetes o psykisk sjukdom	Sömnbesvär, gastrit, hudrodnad
	Neuroleptikum					
	Olanzapin (**Zyprexa®**) tablett	2,5 mg	1 st	10 mg	Ges med försiktiighet samtidigt som Metroklopramid då dessa har samma verkningsmekanism och risken för biverkningar ökar.	Lång halveringstid. Ges med fördel till natten. Trötthet, muntorrhet
	ELLER					
	Metroklopramid (**Primperan®**) tablett	10 mg	1 st	30 mg	Stopp i magtarmkanalen	Extrapyramidabla biv. Antidot: Akineton
	Antihistamin					

	Meklozin (**Postafen®**)	25 mg	1 st	50 mg		Indikation: Vid morfinutlöst illamående

Ansvar

Gäller för sjuksköterskor inom dagvård onkologi Sahlgrenska universitetssjukhuset. Ansvar för spridning och implementering har VEC/sektionsledare. Verksamhetschefen ansvarar för att rutinen finns och följer gällande författningar/lagar.

Uppföljning, utvärdering och revision

Revisionsansvarig ansvarar för uppföljning och utvärdering. Avvikelser hanteras enligt SU:s riktlinjer för MedControl Pro.

Dokumentation

Administrerat och utdelat läkemedel ska dokumenteras i Cytobase och Melior.

Relaterad information

Antiemetika – förebyggande vid cytostatikabehandling, hematologi och onkologi vuxna (vgregion.se)

Antiemetika - administrering vid cytostatika - behandling onkologi vuxna (vgregion.se)

Basfakta om läkemedel - RCC Kunskapsbanken

Cytobase - Sahlgrenska Universitetssjukhuset (vgregion.se)

Kunskapsöversikt

https://www.vardhandboken.se/vard-och-behandling/lakemedelsbehandling/lakemedelshantering/iordningstallande-administrering-och-overlamnande/

https://www.socialstyrelsen.se/regler-och-riktlinjer/foreskrifter-och-allmanna-rad/konsoliderade-foreskrifter/201737-om-ordination-och-hantering-av-lakemedel-i-halso--och-sjukvarden/

Granskare/arbetsgrupp

Monika Rezvanfar, specialistsjuksköterska, sektionsledare
Leif Klint, onkolog, läkemedels ansvarig
Andreas Hallqvist, onkolog, verksamhetschef
Susanne Jörnvik Carlsson, vårdenhetschef
Hervor Gramén vårdenhetschef
Elwira Angervall, specialistsjuksköterska, sektionsledare
Maria Arnfjell Svensmark, specialistsjuksköterska, sektionsledare
Lena Solitander, specialistsjuksköterska

OBS! Utskriven version kan vara ogiltig. Verifiera innehållet.

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Onkologi

Innehållsansvar: Monika Rezvanfar, (monre5), Sektionsledare

Granskad av: Monika Rezvanfar, (monre5), Sektionsledare,
Lena Solitander, (lenso10), Sjuksköterska

Godkänd av: Andreas Hallqvist, (andha16), Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9775-406090012-71

Version: 5.0

Giltig från: 2026-11-02

Giltig till: 2028-11-02